

TENTAMEN MEDICUM,
INAUGURALE,
DE
ANASARCA.

ANNALES
DE
TENTAMEN MEDICUM
IN AUGURAE

QUOD
ANNUNTE SUMMO NUMINE
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri
D. GUILIELMI ROBERTSON, S. T. P.
ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAELECTI;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;
PRO GRADU DOCTORATUS

SUMMISSQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Exditorum examini subijcit

JOHANNES PLEASANCE
ANGLO-BRITANNUS.

Soc. Ch. Med. Edin. S. H. et Præf. Ann.

Quis talis fando
temperet a lachrymis
ARGENT.

Ad diem 25. Junii, hora locoque solita.

EDINBURGI
Apud BALTHOUR et SMELLIE

Academicae Typographos.

M. DCC. LXXXI.

9

TENTAMEN MEDICUM,
INAUGURALE,
DE
ANASARCA.

QUOD,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORATUS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit
JOHANNES PLEASANCE,
ANGLO-BRITANNUS.

Soc. Ch. Med. Edin. S. H. et Praef. Ann.

Quis talia fando——
——temperet a lachrymis?

VIRGIL.

Ad diem 25. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXI.

THOMAE YOUNG
ERRATA SUO ERUDITISSIMO

ARTIS OBSTETRICIAE IN
ACADEMIA EDINBURGI
PROFESSORIS
S. P. D.

JOHANNES PLEASANCE

Cum mecum, vir illustrissime, quot bene-
ficio in me conferenda amicus privatus con-
taveris, quantumque fructus e praectio-
nibus tuis, super re obstetricia, excellentissimis,
quas ab initio ad finem usque quater audire
mibi contigerit, perciperem, attentus repeto,
te ex omnibus mortalibus, quibuscum aliquid
familiaritatis amicitiaeque mibi intercedit, cui
hoc, quaecumque sit, dedicem opusculum, non
seligere non possum, praestitum cum metus sit,
ne nulla posthac alia grates, quas optime me-
ritus es, tibi persolvendi subministraretur occa-
sio. Omnis matrum utero mollior auferre,
et mola, quibus sexus officiatu foemineus,
ximis numero, feliciter levare hic pergas,
fama et existimatione, quas artis propriae no-
titia, benevolentia, et humanitas tibi jure
comparant, indices auctior, et ab omni parte
beatus. Vale.

Dabam Edinburgi pridie
Idus Junias 1781.

PRÆCEPTORI SUO ERUDITISSIMO
THOMÆ YOUNG, M.D.

ARTIS OBSTETRICIÆ IN
ACADEMIA EDINENSI
PROFESSORI,
S. P. D.

JOHANNES PLEASANCE.

Cum mecum, vir illustrissime, quot beneficia in me conferenda amicus privatus curaveris, quantumque fructus e praelectionibus tuis, super re obstetricia, excellentissimis, quas ab initio ad finem usque quater audire mihi contigerit, perceperim, attentus reputo, te ex omnibus mortalibus, quibuscum aliquid familiaritatis amicitiaeve mihi intercedit, cui hoc, qualecunque sit, dedicem opusculum, non seligere non possum, praesertim cum metus sit, ne nulla posthac alia grates, quas optime meritus es, tibi persolvendi subministretur occasio. Onus maturum utero molliter auferre, et mala, quibus sexus objiciatur foemineus, nimis numerosa, feliciter levare diu pergas, fama et existimatione, quas artis propriae notitia, benevolentia, et humanitas tibi jure comparunt, indies auctior, et ab omni parte beatus. Vale.

Dabam Edinburgi pridie }
Idus Junias 1781, }

Dr Duncan

with most respectful
compliments from his affectionate
pupil

The Author

TENTAMEN MEDICUM,

I N A U G U R A L E,

D E

A N A S A R C A.

MORBI quibus corpus humanum subjicitur, ut nobis nosologifti demonftrarunt, admodum funt multi, alius alio diffidens, ac affidue inter feſe connecti obnoxii, quo magis mirum homini medica ſcientia praedito videatur, ſe adhuc ab uno vel altero eorum immunem vixiſſe!

Morbi qui ſubito irrumpunt, quorum ſymptomata violentiora funt, curſusque rapidus, omni aevo attentionem obſervantis excitaverunt, ac inſtanti ope medici eguerunt; hinc eſt, quod eorum cauſae

A

magis

magis accurate fuerunt exploratae, ac remedia melius stabilita, quam in his, ubi mors gradatim ac insidiosè appropinquat, ubique symptomata primo nihil periculi exhibent, etiamsi saepe ad mortem postremo ducant. In ordine priori, morbus ad mortem aut sanitatem cito tendit; ac saepe, si appetitus naturae non repugnati fuerint, in medelam sui ipsius laborat: In posteriori autem morbus tempore inveterascit, vires vitales paulatim marcescunt, et aegrotus, omnem medicinam deludens, quod restat vitae curriculum inter ejulatus ac miserias agit. Classi morborum jam dicta, Hydrops-anasarca merito, me iudice, adnumerari potest, quae, ob symptomatum vim, diurnitatem, ac saepe irradicandi impotentiam nostram, mihi videtur inter morbos, qui curam medici praecipue postulant, non inferiorem locum tenere. Aretaeus enim rite observavit, ‘ Medicum totum hominem permutare debere, si ipsum curare velit.’ Hunc igitur morbum, variis rationibus inductus, pro dissertationis

nis inauguralis materia selegi. Non vero mihi assumam, quasi aliquid novi hac de re edere possim; ter felix egomet, si, quando ex spectatis scriptoribus ea quae ad praxin utilissima visa sunt, selegero, ac hocce opusculum ad finem perduxero, modus medendi ut verae theoriae ac causis morbi nixus, vobis, doctissimi ac semper venerandi Praeceptores, gratus fuerit.

HISTORIA MORBI.

Nulli corporis habitui adeo infestus est hicce morbus, ac laxo et debili. Corporis temperamentum, in quo saepissime impetum facit, phlegmaticum est. Nulla aetas ejus expers est; at raro infantibus, majoribus vero natu frequentius, invadit. Annuentibus plerisque scriptoribus, duae de tribus anasarca laborantium quinquagesimum annum transgere; attamen illustr. Professor Home, in praxi sua extensa, ac felicissima, notavit, minores natu frequenter hoc morbo corripì. Huncce morbum impri-

mis talorum pedumque intumescencia, indicat*; si aegrotus praesertim multum per diem ambulaverit, sitive erecto per aliquod temporis spatium manserit, etsi frequenter in hominem minime de die exercitatum incidat. Tumor hic naturalem partis colorem plerumque retinet, et impressi digiti vestigium relinquit †; auroram vero versus evanescit, dum per noctem in situ horizontali decubuerit aeger. Corpus jam magis quam solito exercitatione defatigatur, sitis paulatim increfcit, et urina pro quantitate ingestis liquoris parce nimis mittitur. “Aeger, in partibus quas morbus obsidet, mole augetur: In reliquis magis magisque indies emaciatur et gracilefcit †,” &c. Brevi tumor ad partes superiores ascendit, magisque fit stabilis; urinae quantitas minor, et plerum-

* Hoc saepissime fit; tumor autem partibus aliis irrumpat, et per totum inde corpus sese diffundat.

† Foveae a digitorum impressione in surarum parte inferiori sub noctem imprimis conspicuae. *Vide Sydenham. de Hydrope.*

‡ *Sydenham. de Hydrope.*

plerumque limpida evadit; eundem tamen colorem *saturate* rubrum, ac in hydro-picis aliis collectionibus saepe ostendit. Pro-grediente morbo, tumor ad coxas, lumbos, ventremque quasi ex traduce propagatur; cellas tandem organaque procul remota ve-hementer distendit. In mediastinum et cel-las supra pulmones sitas, ad manus faciem-que postremo penetrat. Palpebrae ita ali-quando aqua tumescunt, ut visus omnino hebescat; progressu morbi, totum corpus aquae copia corripitur, partibus magis de-pendentibus maxime extensis; aqua per cutem aliquando cuticulamque iter sibi fa-cit, alio in vesiculas cuticulam elevat; flu-idum emissum aliquando tam limpidum est, ut lucem parti admotam transmittat, ac spectanti in commodo situ accurate obser-vanti, pars anasarcae illuminata maxime transparens videbitur; licet aliis, at raro, collectiones summae spissitudinis inventae fuerint*. Ut tumor se diffundit, urina fit turbida,

* Vide Dr Donald Monro on the dropsy.

turbida, et colorem ferofum induit; respirandi difficultas, frequenti ac ficca tuffi et anxietate concomitata, jam supervenit; aegrotto in fitu horizontali pofito, fomnum praeveniendo, valde molefta, et fic aegrotans a temporario folatio, illum magnopere refocillante, deprivatur. Cutis magis folito arida fit, interdum perlucida eft, offentiendi facultas calorque superficiei naturalis diminuuntur, et respiratio inertior magisque languida fit; maximeque impedita respiratione, aegrotus thorace erecto fuffinendus fit. Pulsus, qui initio naturales erant, nunc parvi, frequentes, et irregulares evadunt; debilitas et languor magis magisque augentur; fitis intolerabilior fit; ac folidorum ciborum adpetentia deeft. “ Aliquando in tibiis apparent maculae et veficulae, quae in ulcera infanabilia degenerant *.” Laborans morbo naufea frequenter vexatur, infenfibilis faepe vel comatofus fit; urina faecesque, aegrotante infcio, emittuntur; deliquium

animi

* Vide Principia Medicinae celeb. P. Homé.

animi plerumque supervenit; morsque, quam jam implorat ipse aeger, exoptant amici, mortalitati ac miseriae finem imponendo, tragoediam claudit. Si morbus absque ope medicinae felicem habuerit finem, haud raro ex magna urinae evacuatione, majori vel minori febris gradu comitata, procedit. Ut plurimum infauſte terminatur ex impedita respiratione, indeque pendente sanguinis circuitus obstructione. Hae quidem functiones non semper ad rationem voluminis externi tumoris impediuntur; etenim analecta medica testantur, rupturas locum obtinuisse, dum memoratae functiones minime affectae fuerint; et, e contrario, parva licet externa intumescencia, magnopere nihilominus illae perturbatae fuerunt. Et si aliae fuerint secretiones diminutae, alvi tamen evacuatio minime impeditur; postremo autem constipatio supervenit. Cum maxima siti, lingua humida tamen manet; et tum demum arefcere incipit, quando progressu morbi febrilis affectionis symptomata appropinquaverint. Hunc cursum tenet anasarca

farca gradatim inducta ; verum enim vero una nocte illam irrepsisse novimus *, uti ex observationibus summorum virorum Sauvagesii et Home abunde constat.

Araeteus hujusce affectionis historiam verbis paucis eleganter comprehendit †.

DEFINITIO.

Summa adhibita ingenii nostri cura ac sollicitudine, nulla aptior visa est definitio ea quam nobis tradit illust. Cullen, medicorum decus ac heros. “ Corporis totius vel
partis

* Vide Sauvag. Nosolog. Method. vol. 2. p. 472. Praelect. Clinic. Celeb. Home et Gregory.

† “ Omnibus,” inquit, “ inest pallor, spirationis difficultas, tussis. Diversis temporibus segnes sunt, pigritia multa, a cibo abalienatio, et, si aliquid adfumant, quamvis modicum et flatu carens, nihilominus valde inflantur ; distentiones patiuntur ; citra madorem eorum corpus est ; idcirco neque in balneis sudore madescunt ; praeterea albidus sunt et effeminati ; somni graves sunt, torpentes, breves, animi deliquium, circa minima quaeque sollicitudo, vivendi cupiditas ;” *Lib. 4. cap. 1.*

partis ejus intumescencia mollis inelastica ;”
*Nosol. Method. Cl. 3. Cachexiae**; Ord. 2.
Intumescenciae.

DIAGNOSIS.

Morbi praecipua signa sunt : Primo, tumor discolor, foveam imprementis digiti retinens ; 2do, Urinae defectus ; 3tio, Sitis, ac quarto respirationis difficultas. Ultima tria huicce, aliisque effusionibus serosis, communia sunt ; adeoque, absente primo, morbus non adest ; hoc fere necessitatem diagnofin ulterius extendendi praecluderet.

Anasarcam ex tumoribus oedematofis, in cruribus convalescentium, atque mulierum utero gerentium, dignoscimus, per urinae inopiam quam induit, per sitim qua comi-

B tatur,

* Cachexiam proximam esse ad hydropis gradum, constans antiquissimorum medicorum fuit adfertio, qui inde, in suis de re medica monumentis, post cachexiam statim de hydrope agere consueverunt. *Vid. Hoffman de Hydrope.*

tatur, et ex rebus manifestis, in multiplicibus aegrotorum convalescentium querelis. Sydenhamus, cum de signis hydropis adpropinquantis loquitur, sequentia habet? “ Neque tamen in viris ejusmodi tumor hydrophem certo indicat; etenim, cum senex quispian, habitu corporis paulo plenioris praeditus, asthmae jam a multis annis laborans, ab eodem derepente, idque hiemis tempore, fuerit liberatus, mox ingens tumor musculorum tibiarum occupabit, hydropicorum tumores aemulans, iniqui hieme etiam magis quam aestate, tempestate magis pluvia quam serena, pariter invalescit, et tamen, sine quovis incommodo insigniori, eundem ad libitinam usque comitabitur.” Anasarca a tumoribus ex erysipelate orientibus dignoscitur, coloris dissimilitudine, vario modo quo impetum facit, et absentia febris, saltem violentioris, quae affectiones erysipelatosas semper fere comitatur. Anasarcae non lividus ille est color, qui ecchymosin prodit; et in hac praeterea nulla lotii inopia aut praeternaturale bibendi desiderium adest.

Sed

Sed ut aqua in hydrope non semper pura effunditur, absente igitur pelluciditate, non concludere licet pro certo, morbum non hydropem esse; enarrat enim Doctor Donald Monro celeb. * se hydropicorum aquam viridem, fuscam, et sanguineo-ru- bram vidisse, immo nonnunquam etiam lacti illam similem fuisse. Colore, siti, gingivis aridis, ac salubri spiritu, a tumori- bus scorbuticis distingui potest. Illam quo- que ab aëre in membrana cellulari collecto, paucitate urinae, digiti impressione diu ma- nente, et ad tactum flacciditate, elasticitate illi peculiarique emphysematis sono crepi- tanti opposita, distinguimus. Ex obesitate nimia corporis, anasarca signis variis in hi- storia ejus saepius jam dictis facile discerna- tur, mutatione loci situ, partes inferiores primo aggrediente, celeriter ascendente, et intumescencia adiposa impressionem digiti non retinente. Circa finem graviditatis, ut

* Vide Dr. Donald Monro on the Dropsy; et e- tiam Bassi observ. med. dec. 2. observ. 7.; et Hist. de l'acad. des sciences, 1700—1710.

antea notatum fuit, crura subinde valde tumescunt, et revera oedematosa sunt; peracto vero partu, hicce tumor, ex causa definita pendens, brevi evanescit; et ut intumescencia haec gestationis tempore nata, pauloque post sua sponte abiens, nil ominosi portendat; sic, qui illam radicitus tollere tentat, inanem non modo verum et perniciosam operam ludit. Tumores, etiamsi in cruribus convalescentium spuriam quandam anasarcae speciem constituent, tamen ut morbus non verus ille est, cui genuinae anasarcae adfinximus ideam, nec urgentibus illis symptomatibus stipatur, quorum in historia morbi nostri mentionem fecimus, sed omnino ex debilitate pendet, a causis vulgo excitantibus immunis, distinctio inter hosce morbos multum non faceffit negotii. Quum vero spuria haec cruralis anasarca universalem morbum nonnunquam praefagiat, procul dubio systemati roborando, et causae morbi tollendo, opera danda est. Aliis antiquorum placuit, inter anasarcam et leucophlegmasiam distinguere; sed mihi distinctio

adparet

adparet in gradu affectionis tantummodo esse, qua de causa minus necessarium duxi, amplius in hac dissertatiuncula de ea dicere.

CAUSÆ REMOTÆ.

Causæ hujus plerorumque morborum remotæ, rite in prædisponentes ac excitantes dividantur.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

Quidquid ad vires corporis assimilatrices perturbandas tendit, anasarcae portam aperit; hæc etenim facultates cum tono ac vigore solidorum, hæcque iterum cum statu virium vitalium, vel energiae nervosæ, arcto connectuntur vinculo. Globuli rubri sanguinis, quam ulla alia pars massæ circulantis, magis in processu animali progredi adparent, et in bona valetudine proportionem bene aptam ad reliquas partes
constituentes

constituentes gerunt; eorum excessus, vi-
gore et agilitate facultatum moventium,
ac solidorum simplicium firmitate, exerci-
tatione praecipue adhibita moderata, ple-
rumque comitatus est. Ubi vero deficient,
corpus languidum fit et imbecille, vires vi-
tales diminutae videntur, solidaque flacci-
diora evadunt; sed leucophlegmatica est
auctorum diathesis quae ad anasarcam prae-
disponit. Quaecunque igitur ad hancce
augendam ducunt, propensionem ad mor-
bum etiam augebunt; sed, ut illum debi-
lem necessario statum esse oporteat, imbe-
cilles haec esse vires ita necesse etiam est;
quodcunque igitur ad laxitatem in solidis
simplicibus, et debilitatem aequam in vi-
talibus gignendam conducit, praedispositio-
nis causa fit. Senectus, coelum madidum,
vita sedentaria, et debilitatem tenuemque
fluidorum statum inferunt; fibrarum laxi-
tas, congenita vel acquisita, ab immodico
et nimis frequenti more liquores ingurgi-
tandi spirituosos, vel ex diaeta tenui, par-
ca, et aquosa, aut validioribus dra-
sticis, fa-
livationibus

livationibus crebris, haemorrhagiis profusis, &c. inducta, omnia ut causae praedisponentes agunt. Iniquae sortes vitae, diurnum vehementemque moerorem inducentes, sine dubio inter hasce causas enumerentur. Totius systematis nervosi, et necessario cunctarum functionum cum ea nexarum, vim minuunt; nullibi tamen tantum habent effectum, ac in stomachum, aliaque viscera abdominalia*. Digestio impeditur; chylicatio non bene peragitur; et bonus sanguis, ad robur corporis adeo necessarius, non sufficienti quantitate elaboratur. “Causa hujusce morbi in genere sanguinis debilitas est; unde alimento quod forinsecus importatur in substantiam suam convertendo non jam par, idem in extremitates et pendulas corporis partes explodere necesse, mox in abdomen etiam †.” Ipsa et jam sanguinis circulatio aliquo incommodo afficitur; motus cordis neque tam

* Praelect. de Institutionibus Medicinae celeb. Prof. Gregory.

† Vide Sydenham, De Hydrope.

tam rapidi, nec tam validi sunt; hinc obstructions in visceribus abdominalibus facile formantur, praesertim in hepate et splene; et vasa harum partium, nullis valvulis instructa, tanto magis iis obnoxia sunt. Foeminae huic morbo magis quam viri expositae sunt, non tantum ob laxitatem, ex vita magis sedentaria inductam*, sed quia saepius quoque alijs causarum excitantium objiciuntur. Speciem hanc hydropis interdum ex praevalentia tenuiorum sanguinis elementorum oriri suggestum fuit; etiam si vero generalis naturalisque laxitatis praecedentis et debilitatis in simplicibus solidisque vitalibus effectus sit, ex casibus tamen fortuitis in corporibus aliter sanis nonnunquam fortasse proveniat; et sic multa exempla exstant hydropis subito irrumpentis, serosis obstructis evacuationibus; attamen in his etiam, aut retentione rei alicujus noxiae, quae expelli destinata fuit, vel quae causa latente, vis vitae gradatim languescit, solida tonum amittunt, collectiones

* Vid. Ramazzini de morbis artificum.

collectiones aquosae indies progressum faciunt, et magis magisque inveterascunt.

CAUSÆ OCCASIONALES.

Hae tam numerosae, tamque accurate descriptae digestaeque ab illustr. Culleno sunt, ut vestigia tanti viri premere laudi mihi ducam.

Tabula causarum hydropis excitantium.

Serofi laticis accumulatio hydropem efficiens, oritur, ex,

- I. Effusione, quae fit
 - 1. Exhalatione aucta; haec iterum a
 - A. Resistentibus venosi sanguinis refluxui,
 - a. Obstructionibus,
 - 1. Pulmonum,
 - 2. Cordis,
 - 3. Hepatis,
 - 4. Corporis situ,

C

c. Ple-

c. Plethora venosa,
 aa. Suppresso menstruali fluxu,
 bb. ——— haemorrhoidali,
 cc. ——— evacuationibus ferro-

sis.

d. Obstructione venarum quarun-
 dam,

aa. Concretionibus ipsarum poly-
 pofis,

bb. Compressione,

a. Tumoribus tunicis earum
 haerentibus,

b. ——— extra venas,

aa. Schirrosis,

bb. Steatomatosis,

cc. Utero gravido,

dd. Aquae propter ascitem
 collectae.

B. Obstructis per excretoria fluidis ;

C. Impetu sanguinis in arteriis aucto,

a. Vi externa, ut distentione vel
 contusione,

b. Febre.

D. Ex-

D. Exhalantium relaxatione, propter,

a. Paralyfin,

b. Atoniam universalem, ut chloro-
si, cachexiaque.

E. Partis aquosae, sanguinis quanti-
tate aucta,

a. Ingesta,

b. Retenta propter excreta impe-
dita,

c. Partis crassioris abstractione, ut,

aa. Globulorum rubrorum et
glutinis haemorrhagiis,

bb. Glutinis ab evacuationibus
ferosis vel purulentis.

2. Ruptura lymphaticorum,

3. Saccorum aut vesicarum.

II. Retentione et accumulatione fluidorum
naturaliter effusorum, propter dimi-
nutam absorptionem,

1. Venis partium lymphaticis caren-
tium obstructis,

2. Iphis lymphaticis, vel glandulis eo-
rum obstructis,

3. Paralyfi lymphaticorum.

Quoniam

Quoniam de variis hifce caufis differere, opusculum hujufmodi ultra limites duceret, et cum inftituti ratione minime congrueret, pauca tantum de iis dicenda funt, quae ad anafarcam idiopathicam pertinent. Cellulae telae cellulofae, variaeq; cavitates in corpore humano, anatomicis et phyfiologis diu notae fuerunt. Ad fluidorum in illis inventorum naturam autem non attenderunt, nifi quando in quantitate morbida collecta fuerint; praecipitesque per conclufiones stabilitum erat, fluida in illis omni tempore mere effe aquofa, vel ferofa, ab arteriis feparata, per venasque rubras ftatim reditura. Hae utcunque fententiae a peritis anatomiae atque medicinae diligenter perferutatae fuerunt, ac pro factis phyfiologiae indubitabilibus adoptatum fuit, ut fanguinis lymphae, fluidusve confimilis, liquor fit naturalis, per arterias lymphaticas effufus, in venasque rubras translatus, abforbentium vaforum intervenientium inftrumento, quae lymphatica valvulofa adpellantur, ex variis in corpore cavitatibus, cellulisque ejus medii

universalis connectentis surgentia, in ductum transientia thoracicum, in anguloque inter jugularem intimam, sinistramque subclavianam venam, desinentia. Cum fluidum in hisce cavis naturaliter effusum mori solito non restituitur, accumulatur, quodque vocatur hydrops producit; cum hocce in cellis membranae cellularis sub cute vera accidit, species hydropis illa, anasarca nominata, oritur. Inter causas diminutae absorptionis tabula insertas, obstructio venarum, partibus lymphaticis carentibus, enumeratur, neque possum, neque auctoritatem tam venerandam negare volo. Tantum animadvertendum est, ut quousque ab analogia ratiocinari liceat, lymphatica esse in cerebro aequae ac in aliis partibus suspicaremur, quamvis rationem eorum reddere non valeamus; nam vel venas rubras ipsas non absorbere, aut etiam absorbentia in ipsas haud omnino terminare, observationes et argumenta Cl. Monro* et Hewson † ultra dubium

* Vid. Monro de venis lymph. valv.

† Vid. Hewson on the lymph.

dubium ponunt. Plura de hacce re dicere haud mihi convenire puto ; quando viri illustres inter sese differunt, non meum est, qui tantum sum tyro, inter illos dijudicare. Causae omnes jam recensitae, sub praedisponentibus, excitantibusque, modo sequenti exitus habeant computatos :

I. Aucta exhalatio, naturali manente absorptionis gradu.

II. Diminuta absorptio cum naturali exhalatione.

III. Aucta exhalatio et diminuta absorptio.

Excretiones suppressae, five naturales five adventitiae fuerint, anasarcam aucta exhalatione inferre videntur. Lymphatica five vasa five glandulae tumoribus schirrhosis vel similibus causis obstructa fuerint, anasarcam absorptionem minuendo inducunt *. Ex sola debilitate hydrops auctam

ex-

* Hoc argumentum persequuntur plurimi medicorum ;

exhalationem, diminuta itemque absorptione explicat. In Loweri, Bassii observationibus, commentariisque Gallicis, saccati hydropis, ruptis lymphaticis, aut eorum trunco ductu thoracico, exempla habemus; et quum ruptura in ramusculo uno vel pluribus, aequae ac in maximis systematis partibus absorbentis contingat, rupturam quasi diffusae causam hydropis possibilem respiciamus.

CAUSA PROXIMA.

Causa hujus morbi proxima in aucta exhalatione et imminuta absorptione fluidi ferosi, communiter consistere videtur. Sola quidem aquae in tela cellulosa collectio, pro causa anasarcae proxima habita fuit; verum enimvero, dum ad praxin respiciamus, ejusmodi de natura morbi ideam nobis

corum; attamen Monro cl. objectiones ei ratiocinationi protulit, ab exhalatione aucta etiam in hoc casu oriri asseruit.

bis fingere non licet; etenim experientia liquido constat, effusionem serosam facilius removeri, quam ipse morbus medetur, id quod pathologicae illi regulae adversatur, quae dicitur, quod, sublata causa proxima, tollatur quoque morbus.

RATIO SYMPTOMATUM.

Crurum intumescencia, ascensus tumoris gradualis, penetratio in cellas in superficie organorum interiorum, flaccidum prementis digiti vestigium tarde consurgens, omnia cellarum communicatione positioneque erecta naturaliter dependent.

Urinae paucitas — Ex fluido, urinam in statu sano suppeditante, ad membranam cellularem jam abducto, explicetur. Verisimileque videtur, statum renum infirmum ad eam producendam nonnihil valere.

Cutis valde pellucida, levis, ac arida fit.
— Per tensionem quam efficit aqua in cel-
lulis

lulis collecta, ac per inopiam perspirationis.

Calor decrefcit.—Fluidis extravasatis, tonus vasorum aboletur, et, ut calor cum eorum tono recte conjunctus videtur, sic ex atonia illorum affici quoque, illum necesse est.

Cutis infensilis fit.—Fluidum accumulatum non modo in vasa sanguinea, sed etiam in nervos pressura et humiditate, agit.

Dyspnoea, anxietate, et tussi vehementi plerumque comitata.—Pulmones premuntur, et cor ac arteriae vigore non florentes, in omnibus suis viis superficiem versus impediuntur, unde sanguis interne accumulatur, et sic memorata symptomata producit. Et si tussis rationem ineamus, ex pulmonum compressione, sanguinisque difficili per eos transitu, nobismet tamen saepe cogitare licet, eam ex frigore nonnunquam inferente morbum oriri; saepissime vero ac directe ab irritatione exterioris pulmonum superficiem, ex motu fluidorum excitari videtur; ex locali etenim hydrothorace satis constat,

motum vel levissimum tuffim violentam semper producere.

Pulsus imbecillis, frequens, ac irregularis fit.—Haecce phaenomena ex debilitate, sanguinis in interioribus accumulatione, et repugnantia praesertim in pulmonibus cordi arteriisque, pendeant. Forfan etiam pulsus abnormis ex mutato situ motuve corporis explicari possit.

Sitis.—Vel fit sensatio ex quadam faucium conditione producta, vel ex generalis systematis necessitudinibus orta. In priori casu, ex inopia secretionis ibi, et abductione magna fluidarum partium, explicari debet; in posteriori autem casu, quamvis partium fluidarum abstractio illum exponat, tamen in stadiis nonnullis pulsus celer, diaeta crassa plerumque iussa, ac forfan etiam fluidi absorptio, cum aucta acrimonia, ut causae sitim excitantes haud immerito considerentur. Sive existimamus fluida effusa per poros inorganicos, vel per arteriarum extremitates transire, valde perspicuum erit, relaxationem debilitatemque solidorum

solidorum lumina illorum augere, unde exitus expeditior partibus massae circulantibus magis fluidis permittitur. Hocce fundamento nixi, cutis relaxatione ad sudorem promovendum saepe utimur. Sed, ut pars aquae redundantis in statu sano per latera vasorum, praesertim exhalantium, in membranam cellularem, aequae ac in alias corporis cavitates, continuo iter sibi facit, ad superficiem earum madidam fervendam, ita horum fluidorum quantitas necessario augebitur, eorumque de systemate circulanti expulsio expeditius efficietur. Hoc igitur effusionis auctae rationem praebet; sed talis est absorbentium vasorum natura, ut, in corpore sano, actio illorum plerumque quantitati liquoris effusi adaequata est: Ut itaque rationem reddamus durationis hujusce effusionis, supponendum est, lymphatica etiam debilitatis participes esse, et quod atonia iis communicata suo munere fungi solito vigore amplius nequeant. Hocce autem vim muscularem vel viventem in lymphaticis supponit, quam dum

dum assumamus, auctoritate Monroiana veneranda sustentati sumus *. Haecceque opinio mihi probabilior videtur, quia nulla alia vis fluxum lymphae regularem explicando par est; alterna vasorum sanguineorum musculorumque contractio et relaxatio, ad fluxum hunc lymphae producendum, nec universalis satis, nec apta est; et attractio capillaris, si locum obtineat, motum tantum incipere potest †.

P R O G N O S I S.

Hancce a causis remotis, duratione morbi, et symptomatum statu, simul ac aetate, vi, et constitutione aegri, deduci necesse est. Si a frigore, aut ullius excreti obstructione, quod iterum restitui possit, initium habuerit morbus, si aegrotus florens aetate infractaeque constitutionis fuerit, morbusque recens, prognosin secundam caute praebemus; e contrario autem, si scirrhus, polypus, vel ossificatio, inter remotas fuerint causas,

* Praelect. Anatom.

† Vid. Lower de Corde,

causas, aegrotus aetate proVectus, viribusque fractis, sententiam saltem nostram procrastinare oportet, si non moribundum denunciare animus esset.

METHODUS MEDENDI.

Consilia tria curandi sunt,

- I. Aquam evacuare.
- II. Vigorem systematis amissam reddere.
- III. Symptomatibus urgentibus succurrere.

I. 1. Per excretoria

- a. Catharticis
- b. Diureticis
- c. Diaphoreticis

2. Per exitus ex arte confectos

- a. Epispasticis
- b. Foniculis
- c. Puncturis

3. Absorbentium actionem augendo

- a. Frictione
- b. Vomitu

- c. Electricitate
- d. Tonicis universis
- e. Pertinaci ab omni potu abstinencia

II. Diaeta plena

- a. Exercitatione
- b. Aëre puro et sicco
- c. Cortice Peruviano
- d. Ferro
- e. Acido vitriolico

III. a. Venaefectione topica

b. Generali

Modus evacuationes augendi naturales, illi anteposendus recte videtur, quo artificiales mere excitantur, ac de variis medicamentorum classibus, quaeque strenue ut caeteris praestantior laudata fuit; verum enimvero, ut nulla earum omnibus circumstantiis morbi, aut unicuique habitui accommodata sit, de singulis agam. Quo medicamenta stricte sic dicta primae respondeant indicationi, dietae aegrotantis peculiaris ratio habenda est; hacce enim cautela

tela posthabita, suppleri necesse est aquae collectio tam celeriter ac ulla pars absorbeatur et excernitur; quapropter gelatinae, juscula, ova, aves praesertim ferae, cum carne quadrupedum leviorum, diaetam constituent. Vinum rubrum (*port vel claret*) Anglis dictum, forsitanque majori adhuc proprietate *Rhenanum*, utpote validum diureticum, liquor *gin-punch* dictus, nec non cerevisia illa *porter* dicta, si aegro ita placuerit, potus munere fungantur, ad sitim levandam, vimque corporis sustentandam. Fluidorum effectus ingestorum excretionefque accurate, si fieri potest, ad mensuram redigantur, effusionemque non crescere, si compertum fuerit, magis in fluidorum usu acquiescamus; at si contra, sitis tamarindis, malis aurantiis, similibusque linienda est, potusque quantitas diminuenda. Corpus calidum fervare haud levis momenti erit; quem in finem vestimentis calidis utatur aeger, quae, sedativos frigoris effectus in superficiem praeveniendo, perspirationem promovent; lancae vestes optime conveniunt.

niunt. Exercitatio sub dio, pro ratione vi-
rium aegrotantis, quotidie repetatur, aër
ejus vi tonica multum adjuvabit; equita-
tatio, et gestatio curru, ambulatione minus
defatigant; huic igitur praeferri debent,
currusque locum coeli opportunioris sup-
plebit. Hisce praemissis, ad medicamenta
stricte sic dicta jam propius attendamus.

Emetica—morbo recente, a frigore ducto
origine, strenuissime indicantur; super-
ficiem corporis versus expellendo, vel con-
strictionem cutis relaxando, diaphoresin
promovent, corpusque universum stimu-
lando, vigorem absorbentibus amissum re-
stituunt; omni praeterea dubio caret, a-
quam hydropicam inter actionem vomendi
ejectam, quandoque fuisse *. Antimonii
praeparationes et ipecacuanha huic scopo
bene conveniunt; verum enimvero, si, pau-
cis dosibus propinatis, effectus expectationi
nostrae non responderint, ab emeticis direc-
tis abstinemus, eorumque qui eodem tem-

* Vid. London Medical Observations. Praelect.
clinici Doctoris celeb. Rutherford, 1752.

hydropis specie, praeberet. Inquit praeterea, quod experimentum in anasarca certe fecisset, nisi incisiones multo magis expeditas, immo dissentientibus etsi plerisque auctoribus, tutissimas quoque invenisset. Sed notandum est, systema torpidum hydropicorum, ad actionem iisdem medicamentorum evacuantium dosibus non excitari, quae in corpore sano vel in aliis morbis rem agerint; itaque, si vomitus tempore memorato non acciderit, eum antimoniali excitemus; si vero nobis hocce defecerit, medicina tamen nostra ad diuresin promovendam utamur. Verum, si nifus ad vomendum apparuerit, per infusum chamaemeli aut sinapis, vel tenuem albi vitrioli solutionem, incitetur, quod ultimum caeteris anteponendum apparet, quippe quod, praeter emeticam, vim quoque possidet tonicam ac roborantem. Haec medicamenta, debilitate magna, dyspnoea, lethargicisque vel apoplecticis symptomatibus non contraindicantibus, duorum vel trium dierum intervallo,

intervallo, una cum frictione et exercitatione assidua, repeti debent.

Cathartica.—Elaterium, gambogia, et draastica iis similia, raro aut nunquam, morbo tantum ineunte, nisi leniorum impotentiam in officio fungendo sensimus, adhibenda sunt; etsi etenim, in initio morbi, robur corporis maxime praevaluerit, pauca tamen draastica, extra modum corpus debilitando, spes futuras ab aliis medicamentorum classibus frustrarent*. Jalapio per se, aut tartari cremore et calomela mixto, nostro iudicio, pro directis cathartice uti debemus; forsitanque etiam quaedam mitiora, velut cremor tartari per se, omnibus ab aliis speratis conveniant; verum enimvero fluxum urinae eodem tempore promoveat, si in aqua solutus foret; dosis ejus primo ad semunciam extendat, gradatimque ad unciam unam augeatur. Medicamentum hocce primo

* Et ubi fractae vires nocet vehemens per alvum purgatio; enim plus humoris e corpore ejicitur, eo major ipsius copia brevi in cavitates refluit. Mead, Monit. cap. 8.

mo nobis intulit Manghini *, posteaque eo optimo successu usus est celeberrimus Professor Home; et ex ejus observationibus de eo †, et ab effectu ejus in conclavi clinico nosocomii regii, credere inducor, quod aliis catharticiis valde praestet, verisimileque videatur alio modo nonnunquam agere; enarratur enim ejus effectus anno millesimo septingentesimo septuagesimo octavo in aegrum quemdam, quos nulla spectata catharsi, sola ejus operatione ad diuresin restricta, sanavit. Nullum praeterea dubium manet, quin obstructions aperiundo aliquando operatur ‡. Manghini effectus ab eo eisdem usu comperit; etiamque in hujusmodi statu, in affectionem quasi localem pendente, hincceque insanabilin judicato, mensuram urinae ab eo maxime auctam esse repertum fuit. Quamobrem, ut hosce duos veluti evacuandi modos simul connectit, haud dubio remedium nobismet magni pretii illatum fuit,

* Vid. Comment. Acad. Bonon. p. 260.

† Praelect. clinic. celeb. Home.

‡ Praelect. in Mat. Medic. 1771. p. 112. Babet.

et procul dubio experimento jure plerumque dignum. Sed non simulandum est, quod acidum vegetabile, maximam partem ejus componente, debilitans et refrigerans evadit; quam propter causam aromatica materia, ad hosce effectus repugnandos, commisceri debet*. At si ad extremum propositio non congruerit, aliis catharticis, antea memoratis, haud raro utamur.

Pilulae tonicae—in patriam hancce nuper inventae fuerunt, et a nonnullis rem practicam medicinae exercentibus multum laudantur; ac, si fides iis habenda sit, multum praestiterunt, melampodii extracto, gummi myrrhae, et cardui benedicti pulveri, compositionem debent; et beneficium ab iis interdum, nec empiricem exercendo, procul dubio acquiramus.

Diuretica!—Haecce maximi momenti sunt; ob eamque causam, summa in iis administrandis cautela requiritur; ex remediis plurimis in hoc morbo usitatis, minima

* Praelect. Mat. Med. celeb. Home.

mae exceptioni subjiciuntur; si nil profint, saltem innocua sunt, et in corporis statu debiliori, in iis haud sine ratione equidem ad acquiescendum coacti sumus.

Scillae radix.—De hisce jamjam ad aliam intentionem diximus; si in duplici proposito supra memorato parum succederint, iterum ad diuresin tententur promovendam: Nonnullis vero talis est idiosyncrasia, vel granum unum in ventriculo medicamento hujusce vix sustineant; multum vero in pilulis cum gentianae radice extracto formando praeventatur: Nec desunt medici, iique periti, qui ad renes cum mercurio conjunctae sint, dirigi certius asserunt. Hocceque consilio duae pil. scill. phar. Edinens. partes cum una mercurialium commisceantur.

Cremor tartari.—Hujusce effectus, quo ad diuresin catharsinve spectant, minori majorive aquae quantitati, in qua dissolutus fuerit, attribuendi sunt: Hoc igitur praemisso, ei potio tam aquae ad intentionem addatur, ut mole parva zingiberis nucis moschatae, vel cinnamomi, eventus ex vi refrigerante

refrigerante evitentur, alvus non cieatur, diuresisque producat; semuncia pro dosi, modo supra memorato, administraretur, per diemque saepissime, ut apte tolerari possit, non obstante catharsi, repetiretur; at, si tenellus erit aegrotus, divisis portionibus, intervallis aptissimis, sumi oportet.

Spiritus nitri dulcis—ad urinam promovendam satis idoneum videtur remedium; proculque dubio hic locum obtinere debet: Ex viginti ad guttas quinquaginta pro re nata repetitas adsumatur.

Colchicum—tempore ex illo quo primum Doctor Storckius tractatum suum in lucem edidit, apud nostrates in frequenti usu est, viribusque magnis praeditum videtur. Inter medicinam attamen exercentes, de vi ejus etiam adhuc moventur lites: Ei scillas longe anteponendas alii ducunt; dum alii vero, contrariam amplecti sententiam, illo maxime nituntur. Adhiberi potest vel per se, oxymellis forma, vel electarii consuetudinem cremori tartari adjunctum. Doctori Gregory, jam satis abrepto inimicis,
nulli

nulli etsi fama secundo, valde arridebat haec admistio. Testatur eam frequentius feliciori successu, remedium alterutro sepe ratim sumpto, usurpatam fuisse: b Unum exemplum recensere juvat, si quo, a hydropice huicce jam cedente, pars una componens subducebatur, ac aegrotus statu eodem mansit; sed, ea restituta, morbum penitus fugavit. Siquidem vero in omni exemplo diuretica haud passibus procedunt aequis, ea

non deponenda censemus, priusquam etiam salis alkalini, acidi liquoris, vulgo *punch* dicti, et bacc. juniperi infusionis, periculum fecerimus.

Digitalis—nonnullis sub inspectione celeberrimi Doctoris Hope, in Nosocomio regio Edinensi nuper habitis experimentis, siquid constat, remedium esse potentissimum; in primordio vero morbi sumi debet; forma haecenus infusionis semper exhibita fuit.

Sudorifica.—Inter medicinae peritos plerumque convenit, haecce ex usu fore pro certo, si habuissimus ea in statu quo adhibentur,

bentur, semper respondere; sed ob cutis constrictionem, languidumque sanguinis motum in partibus externis, sudorem evocare valde difficile est; vixque ex illis quicquid speratum, nisi ab perspiratione impedita originem duxerit morbus, immo eodem tempore manente systematis vigore. In nosocomio autem regio, quo magis transpiratio per cutem augebatur, eo magis urinae profluvium augeri notavit Doctor Hamilton.

Electricitas.—Scintillae quamplurimae, iterum atque iterum repetitae, homini insulato demptae, remedium valde probabile penitusque innocuum videntur, absorbendique vires eodem tempore augent; hujusmodi attamen potentissima sunt, quae ad vomitionem inferendam etiamnum tendunt.

Pulvis Doveri—ad hoc vero praestandum, haud infimi nominis remedium videtur, et in hunc finem felici successu in nosocomio nostro usurpatus fuit, nec compositione, agendi modoque minus ex eo sperare possemus. Quoad formam, in bolum

crustulo farinario tenuissimo involutum redactus, aptissime sumi videtur.

Antimonii præparationibus, — quoque, testante Doctore Donald Monro celeb. nonnulla habenda est fides; nam, inquit ille, non modo ad cutim remittendam inferviunt, sed etiam alvum solvant, urinam augment. Horum medicamentorum operatio, balneo tepido forsitan adjuvaretur; arenæ balneum, vel clibanus ab antiquis usurpatus, etiam ex commodo essent*.

En generalis nostra methodus. Nobismet autem occasio sæpe præbetur peculiaria quaedam animadvertendi, quae seu causae agentia remotae, ad artis normam tractandae sunt; sic, si obstructio urinae morbum intulisset, ad urinam moventia confugeremus; si vero perspiratio impedita in causa sit, ab emeticis potius, sudorificisque suppetias peteremus; si alii non cedat morbus, a-

* Evocandus est sudor non per exercitationem tantum, sed etiam in arena calida, vel laconico vel clibano, similibusque aliis; maxime enim sunt utiles siccae sudationes naturales; Vid. Celsus, lib. 3. cap. 24.

llii recurrendum, raroque pro insanabili habendus est, antequam illorum potentissimis usi sumus. Si vero indies malum, non obstante medicina, ingravescat, vel, priusquam medici consilium requiratur, ad summum usque gradum pervenerit; si tumoribus longe lateque extensis comitatum, inque texturam pulmonum cellularem penetraverit; si dyspnoea periculosa jamjam illata fuerit, vel si partes tumidae rupturam minitent; aqua incisionibus caute abstrahatur. Parvulae igitur puncturae, spatio pollicis intermisso, scalpello chirurgico fiant, minus utpote periculum habentes, quam majores; insuper, majori numero saepiusque repeti, possint. Partes vero magis dependentes primum non pungendae, ut gangraena probabilius fluidum ferosum ex variis foraminibus, minore quantitate ac momento deducendo, quam intempestive totum semel detrahendo, evitabitur. Femora ideoque primo, caute evitatis nervis, vasisque sanguineis, pungenda sunt, partibusque superioribus frictione ac compressione

levi expurgatis, gradatim ad talos descen-
dendum est; cruribus tuncce lanula circum-
volutis, vulneribusque identidem inveni-
qua materia inunctis, gangraenae exortum
usu fomentationum adstringentium, cum
camphorato vini spiritu, vino rubro Lusi-
tanico, intusque cortice Peruviano adhibitis,
caute praecavemus.

Frictio.—Siquidem ad absorptionem au-
gendam, dum calorem nativum restituen-
dum tendit, assidue applicari debet; non-
nunquam etiam, interveniente materia ali-
qua oleosa, (oleo nempe cicutae, vel cam-
phorato), quae aegri animum occupando,
magisque morigerum praescriptioni red-
dendo, multum prodesse, imo etiam absor-
ptioni plurimum favere potest, et quo mi-
nus abradatur cutis, plurimum valet.

Annon frictio cum materiis stimulantibus in nonnullis hujusce morbi stadiis, absorptionem promovendo, aliquo interveniente gradu febris, usui esse possit? Jam notavit etenim Doctor Alexander, de usu externo cantharidum disserens, efficax me-

dicamentum

dicamentum evadat, praecipue in omnibus affectionibus confirmatis, frigidi, leucophlegmatici generis, ubi naturalis calor ac circulatio defecerint; siquidem ejus ope, fervorem inflammationemque artificialem in partibus hisce excitare possumus, quibus obstructions relinantur, ac absorptio humorum extra vasa effusorum promoveatur*. Oleum hepatis squatinae, in terris editis Scotiae, frequenter usum fuisse fertur, frictione in rachitide externa, eventuque prospero, et magis minusve usu ejus copioso, quem febris gradum volunt, excitare posse ejusdem loci incolas; illud operandi hocceque modo mederi †. Nonne hinc concludere licet, aliquam parvam similitudinem, rachitidem inter et anasarcam, adesse? Utrique debilitatis magnus inest gradus, ac nimia aquae copia in utro casu abundat, totumque systema afficitur; intervenientique febre, haud raro in sanitatem anasarca abit; idcirco in manibus forsitan disciplina

prac-

* Vid. Experimental Essays.

† Prael. celeb. Doctoris Duncan.

practica eruditorum, in nonnullis casibus, experimentum mereretur. Usus indusii ac ex lanula subligaculorum praescribi debet, ac si aeger in frigido vel madido aëre vitam agat, in sicciores, mitioresque regiones, demigrare oportet. Si medicamentorum jam memoratorum usu, vel alia quacunque ratione, tumor hydropicus amoveatur, summa ope niti decet ne recurrat morbus; idcirco prae oculos habenda est,

Indicatio secunda; novam nempe praecavere accumulationem*. Admonitiones de cibo, potu, ac exercitatione jam traditae, hicce ad unguem observandae sunt; prorsus enim necessariae sunt, minoremque haud medicamentorum partem efficiunt; etsi consilia hisce de rebus antea dicta,

* At vero prae caeteris serio animadvertendum est, quod, quoties hunc morbum solis corroborantibus, vel etiam lixivialibus, aggredimur, aeger nullo modo expurgandus est, sive mitiori, sive fortiori quocumque pharmaco, tantisper dum sanguinis corroborationi navatur opera.

SYDEN.

dicta, ad tonum recuperandum, haud omitti queunt; hic attamen repetitione haud opus esse arbitramur. Longis vero intervallis, bene emeticum (nostra quidem sententia) adhibere convenit; multumque, ni fallor, proderit, non solum seu exercitationis species, verum etiam partis alicujus effusionis occultae, quae adesse arbitraretur, absorptionem promovendo. Diuretica inter usum refoventium frequentius adhiberi licet.

Cortex Peruvianus—tonica inter emittet, votisque semper respondet, satisque innoxius est. Quo magis attamen emolumentum ex eo speramus, tanto magis in substantia, portionibus largis saepe saepiusque repetitis, exhibere debemus; eodemque tempore quo evacuantia, licet modo exhibendi solito repugnet, alternatimve cum illis praescribatur, existimamus. Vinum rubrum vel Lusitanicum, utpote quam aqua majori vi tonica praeditum, ad corticem vehendum ergo longe anteponendum.

Chalybeata.

Chalybeata.—Haec saepe multum profunt, simulque vel alternatim cum cortice adhiberi possunt. Varias a variis auctoribus ferri praeparationes, sicuti caeteris anteponendae, collaudatae fuerunt; attamen sal martis, virideve vitriolum, tinctura martis, cum limatura ferri praeparata, nunc nec immerito palmam omnibus aliis praeripere videntur.

Acidum vitriolicum—eodem animo quo cortex vel chalybs usurpare licet, et fere una cum iis adhibetur; vires ejus tonicae omnibus adeo innotescunt, ut de illo tanquam de caeteris parum dici restat.

Mutatio coeli—quamvis vi tonica stricte loquendo nequaquam pollet, attamen (neminem enim opinor fugit, quot quantaque in corpore mutationes animus efficere valet) novarum insolitarumque idearum series, ex ea orta, una cum exercitatione itinerandi, eam nostra attentione nec immerito dignam reddunt. Ad fontes iter medicinales aegrotus tendat, illic hilaritas praesidet, resque opportunae gaudent. in A-
quarum

quarum etiam mineralium potatio, praesertim si chalybeata, in substantia adhibita, nauseam creaverint, ex commodo essent, et quibusvis aromaticis, vel vino, palato eas gratas reddendi causa, admiscere licet.

Balneum frigidum.—Lavatione in aqua frigida marina, apto tempore anni, forsitan feliciter uteremur; sed semper caute, nec antequam aegrotus quemdam virium gradum recuperaverit, me iudice, adhiberi debet.

Levis compressio, eruribus ac abdomini admota, firmitudinem etiam tonumque solidis praebebit. Indicationem tertiam omnino ad venaesecionem topicam vel generalem restrinximus, ut de aquae per puncturas extractione, jam fuse dictum fuit. Symptomata urgentia, quae sanguinis emissioni faveant, ut nobis liquet, ad laesam respirationem malis localibus stipitam, referenda sunt. Quamobrem, ut res magni momenti sit, oculos nostros ad eam modo divertamus. Effectus sanguinis missionis, omni tempore, quocumque morbis, mutisup G diligenter

diligenter animo versari, priusquam absolvatur, oportet; plusque in huiusmodi morbis, quam in aliis, cautela, opus est. Si habitu plethorico gaudeat aeger, viribus haud admodum fractis, si urgeat ingens dyspnoea, vel affectione topica comitata, quae anasarcam intulisse suspicaretur, et si morbus non longe protractus erit, primum quid epispastica ad haec symptomata sedanda facere possint, experiamur; et si votis non respondeant, sanguinem in modo topico, vel hirudinibus, vel scarificationibus, progrediamur; et ad generalem de brachio sanguinis detractionem, omnibus aliis modis parum succedentibus, tandem confugiendum est. Quantitas, uno tempore vel hocce vel modo alio emissa, parva debet esse, quippe ad libitum repeti potest; tametsi enim morbus subito irrumperit, crasis sanguinis longa ejus duratione admodum laedatur. “ Si hydropicus (ait *Hippocrates*) difficulter spiraverit, et tempus vernum fuerit, et simul aetas viguerit, et virium robur adsit, de brachiis sanguinem.

fanguinem detrahere oportet.” Ægineta etiam hæc verba habet: “ Curantis initium facimus in anasarca ab evacuatione per venæsectionem, maxime si ob hæmorrhoidum aut menstruæ purgationis suppressionem conflata fuerit affectio:” Vobis vero nimium non credendum est speciei sanguinis jam detracti: tametsi enim auctores asseruerunt, sanguinem in hocce morbo detractum tunicam crassam semper habere; accurato tamen experimento, hæc tunicam tantam quantitatem materiae coagulabilis in se continere, quantam sanguis in morbo inflammatorio detractus, nequaquam constat*. Ubi convaluit aliquis, diu tamen alienus ei veneris usus fit †.

Hocce opusculo nunc tandem ad finem perducto, nihil mihi restat, præterquam gratias quam maximas agere doctissimis Præceptoribus meis; omnibusque aliis in hacce alma academia, a quibus mihi contingit

* Vid. Hay's Experiments on the blood.

† Vid. Principia Medicinæ ab illustr. Home.

git erudiri. Ac, quamvis eheu! mihi nunquam erit voluptas eos amplius revivendi, tamen infinita beneficia in me collata, dum illis auspiciis medicinae studio animum adhibui, ex pectore meo nunquam dilabentur.

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIE EDINBURGENSIS PRAELECTI;

RECENSIT

PRO GRADU DOCTORATUS
ET NOBILITATIS FACULTATIS MEDICAE DECENUS;
AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU;

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RATA ET LEGITIME CONSPICUIS;

F I N I S

Studiorum examini subijcit

JACOBUS ARMITSTEAD

BRITANNUS,

Reg. Med. Soc. Edinen. Soc.

Cognatio carae tantum totum

Ad diem 22. Junij. hora locoque solita

EDINBURGI
Apud BALFOUR et SMELLIE

Academiae Typographos